

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 11

*Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції
“Правова держава: досвід, можливості,
механізми формування в сучасній Україні”,
м. Київ, МАУП, 24 квітня 2014 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2014

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 5 від 28.05.14)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
А. А. Ізнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
Ф. М. Медвідь, канд. філос. наук, проф.
О. В. Куроченко, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук, проф.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соціальних наук, проф.;
В. В. Утвенко, канд. іст. наук, доц.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук, проф;
М. В. Чечетов, д-р наук держ. упр., проф.;
Н. П. Ярош, д-р наук держ. упр.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності : [зб. наук. пр.] /
МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 11: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Правова держава: досвід, можливості, механізми формування в сучасній Україні”, м. Київ, 24 квіт. 2014 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голова) [та ін.]. — 2014. — 362 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Лисецький А. С. Аграрний ринок: нова парадигма розвитку	102	Соколовська К. М. Демократичні засади судової реформи гетьмана Павла Полуботка	148
Лисовский П. Н. Мудрость как континуум духовной безопасности в противодействии международному терроризму	109	Утвенко В. В. Правове регулювання розвитку житлово-комунального господарства: зарубіжний досвід та Україна	152
Литвиненко В. І. Громадянське суспільство як запорука миру в Україні	114	Христинченко Н. П. Вплив правової держави на процес управління науковою діяльністю в Україні	156
Медвідь Ф. М. Національна безпека Української держави: становлення та шляхи забезпечення	116	Бігдаш В. Д. Фінансово-економічні механізми асиметрії інформації при формуванні правової держави	161
Муравйов К. В. Юридичний аналіз законності Постанови ВР України № 757 “Про самоусунення Президента України від виконання конституційних повноважень та призначення позачергових виборів Президента України”	122	Бортник В. А. Особливості реформування судової системи в сучасній Україні	164
Низенко Е. І. Еволюція наукових поглядів на проблему безпеки підприємництва в сучасних умовах	127	Глушко Л. О. Психологічні особливості стилів управління в сучасних навчальних закладах	167
Пальм Н. Д. Необхідність правової підготовки фахівців соціальної сфери в українському суспільстві	131	Корінчевська І. А. Державне управління в галузі охорони здоров'я	171
Подгорна Г. В., Тьорло В. О. Інноваційний напрям імпоротної діяльності фірм на ринку 3D-принтерів	135	Котеньова О. В., Волобоєва Т. В. Особливості застосування адміністративно-господарського штрафу як виду господарсько-правової відповідальності	176
Корнієнко М. В. Місце ОВС в системі забезпечення економічної безпеки	138	Медвідь Я. Ф. Страхова справа в Україні в умовах незалежності	179
Попова А. В., Тьорло В. О. Економічні аспекти забезпечення організації імпоротної діяльності суб'єктів господарювання України на ринку банкоматів	140	Міхатуліна О. М. Державне регулювання господарської діяльності в сучасних умовах ринку	188
Радзімовська С. Ф. Державне управління в період політичної нестабільності	142	Савіовський М. Ю. Принцип субсидіарності: теоретико-методологічні можливості	191
		Савіовський С. Ю. Шляхи вдосконалення нормативно-правового забезпечення державної мовної політики	197

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РИНКУ

Становлення і розвиток української державності, вип. 11, с. 188–190

Держава регулює найважливіші суспільні відносини, серед яких вагомє місце посідає господарська діяльність. З метою ефективного управління цією діяльністю держава видає нормативно-правові акти, які є загальнообов'язковими для всіх суб'єктів господарювання, державних органів та посадових осіб:

Основні риси державного регулювання:

1. Державне регулювання господарської діяльності є попередньою стадією реалізації економічної політики та має державно-політичний характер.

2. Соціальне призначення державного регулювання господарської діяльності полягає в організації та упорядкованості господарських відносин, учасниками яких відповідно до ст. 2 ГКУ є суб'єкти господарювання, споживачі, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, наділені господарською компетенцією, а також громадяни, громадські та інші організації, які виступають засновниками суб'єктів господарювання чи здійснюють щодо них організаційно-господарські повноваження на основі відносин власності.

3. Реалізація соціального призначення здійснюється шляхом реаліза-

ції функцій забезпечення перспективного розвитку підприємництва.

4. Реалізація функцій здійснюється шляхом використання методів.

5. Суб'єктом державного регулювання господарської діяльності виступає Верховна Рада України.

6. Об'єктом державного регулювання господарської діяльності є процеси і тенденції господарювання.

7. Формою виразу державного регулювання господарської діяльності є акт регулювання (Господарський кодекс України), в який трансформується політичне рішення.

Принципи державного регулювання господарської діяльності:

- Принцип законності.
- Принцип забезпечення економічної багатоманітності та рівного захисту всіх суб'єктів господарювання.
- Принцип справедливості, добросовісності, розумності; судовий захист прав у разі його порушення.
- Принцип обмеженого втручання (обмеження державного регулювання економічних процесів у зв'язку з необхідністю забезпечення соціальної спрямованості економіки, добросовісної конкуренції у підприємстві, екологічного захисту

населення, захисту прав споживачів та безпеки суспільства і держави ст. 6 п. 1 абз. 3 ГКУ); захист національного товаровиробника (ст. 6 п. 1 ГКУ).

- Заборона незаконного втручання органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у господарські правовідносини.

Характер зв'язків держави і механізму правового регулювання обумовлений нерозривним зв'язком між державою і правом. Саме держава, як апарат політичної влади, здійснює через свої органи правотворчу, правозастосовну і правоохоронну діяльність. Тому діяльність державних органів є необхідною умовою функціонування механізму правового регулювання господарських відносин.

У функціонуванні механізму правового регулювання господарських відносин особливу роль відіграє правозастосовна діяльність державних органів, яка уособлює її діяльність щодо реалізації відповідних владних повноважень. Правозастосування стає необхідним тоді, коли для виникнення суб'єктивних прав та юридичних обов'язків наявності самої норми права недостатньо, і виникає потреба у виданні відповідними державними органами додаткових індивідуальних актів, що надають чинності механізму правового регулювання.

Завдання правозастосовної діяльності — продовжити запрограмоване правотворчістю загальне нормативне регулювання за допомогою норм права. Допоміжним інструментом при цьому є індивідуальна регламентація, що здійснюється за допомогою

актів застосування права і виявлення права і виявляється в уточненні реального правового положення суб'єктів. Отже, правозастосовна діяльність держави доповнює процес правового регулювання, створюючи можливості для реалізації прав і обов'язків суб'єктів господарювання, якщо постає потреба в додаткових індивідуальних актах державних органів. Так, конституційною нормою закріплено право громадян займатися підприємницькою діяльністю. Але для реалізації цього права потрібно мати видані державними органами відповідні індивідуальні акти, що регулюють порядок набуття цього права згідно із Законом України “Про державну реєстрацію юридичних і фізичних осіб – підприємців” від 15 травня 2003 р.

Держава для реалізації економічної політики, використання цільових економічних та інших програм і програм економічного і соціального розвитку застосовує різноманітні засоби і механізми регулювання господарської діяльності.

Основними засобами регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання є:

1. Державне замовлення.
2. Ліцензування, патентування, квотування.
3. Сертифікація та стандартизація.
4. Застосування нормативів та лімітів.
5. Регулювання цін і тарифів.
6. Надання інвестиційних, податкових та інших пільг.
7. Надання дотацій, компетенцій, цільових інновацій та субсидій.

Державне замовлення є засобом державного регулювання економіки

шляхом формування на договірній (контрактній) основі складу та обсягів продукції (робіт, послуг), необхідної для пріоритетних державних потреб, розміщення державних контрактів на поставку (закупівлю) цієї продукції (виконання робіт, надання послуг) серед суб'єктів господарювання, незалежно від їх форми власності.

Ліцензування, патентування певних видів господарської діяльності та квотування є засобами державного регулювання у сфері господарювання, спрямованого на забезпечення єдиної державної політики у сфері та захисті економічних і соціальних інтересів держави, суспільства та окремих споживачів.

У сфері господарювання застосовуються:

1. Технічні регламенти.
2. Стандарти.
3. Кодекси усталеної практики.
4. Класифікатори.
5. Технічні норми.

Держава може надавати дотації суб'єктам господарювання: на підтримку виробництва життєво важливих продуктів харчування; на виробництво життєво важливих лікарських препаратів та засобів реабілітації інвалідів; на імпорتنі закупівлі окремих товарів; послуги транспорту, що забезпечують соціально важливі перевезення; а також суб'єктам господарювання, що опинилися у критичній соціально-економічній або екологічній ситуації, з метою фінансування капітальних вкладень на рівні, необхідному для

підтримки їх діяльності; на цілі технічного розвитку, що дають значний економічний ефект; а також в інших випадках, передбачених законом.

Держава може здійснювати компетенції або доплати сільськогосподарським товаровиробникам за сільськогосподарську продукцію, що реалізується ними державі.

Підстави та порядок застосування засобів державної підтримки суб'єктів господарювання визначаються законом.

Система оподаткування в Україні, податки і збори встановлюються виключно законами України. Система оподаткування будується за принципами економічної доцільності, соціальної справедливості, поєднання інтересів суспільства, держави, територіальних громад, суб'єктів господарювання та громадян. Держава здійснює антимонопольну конкурентну політику та сприяє розвитку змагальності у сфері господарювання на основі загальнодержавних програм, що затверджуються Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України.

Суб'єкт господарювання має право на одержання інформації про результати інспектування і перевірок його діяльності не пізніше тридцяти днів після їх закінчення, якщо інше не передбачено законом. Дії та рішення державних органів контролю та нагляду, а також їх посадових осіб, які здійснювали інспектування і перевірку, можуть бути оскаржені суб'єктом господарювання у встановленому законодавством порядку.